

POSTANOWIENIE

21 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 21 kwietnia 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z wniosku E. P.
z udziałem D. O. i Z. P.
o zasiedzenie,
na skutek skargi kasacyjnej E. P.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Tarnowie
z 24 listopada 2021 r., I Ca 497/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Tarnowie adw. E. G. wynagrodzenie w kwocie 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł, powiększonej o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawczyni E. P. z urzędu w postępowaniu kasacyjnym;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Tarnowie adw. K. W. wynagrodzenie w kwocie 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł, powiększonej o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestnikowi D. O. z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z 24 listopada 2021 r. Sąd Okręgowy w Tarnowie, uwzględniając apelację uczestnika D. O., zmienił w całości postanowienie Sądu Rejonowego w Brzesku z 21 maja 2021 r. i oddalił wniosek E. P. o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie wraz z mężem Z. P. na prawach małżeńskiej wspólności ustawowej własności bliżej we wniosku opisanej nieruchomości.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczynie zarzuciła zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie „prawa materialnego polegającego na błędnej jego wykładni oraz niewłaściwym jego zastosowaniu przez nieuwzględnienie wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności oraz ocenę znajdującego się materiału dowodowego bez jego wszechstronnego rozważenia, a dokładniej:

1. art. 336 k.c. w zw. z art. 172 k.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na nieuznaniu wnioskodawczynie jako posiadacza samoistnego, pomimo iż, wnioskodawczynie wykonywała czynności na nieruchomości objętej wnioskiem o zasiedzenie, tj. posadowiła na nim ogrodzenie, doprowadziła do nieruchomości kanalizację, wyremontowała dom posadowiony na nieruchomości, kosiła na nieruchomości trawę, i ten przejaw władztwa należało zakwalifikować jako posiadanie samoistne prowadzące do zasiedzenia;

2. art. 339 i art. 6 k.c. w zw. z art. 336 k.c. poprzez błędną wykładnię wyrażającą się w uznaniu, że to na wnioskodawcy a nie na uczestniku postępowania kwestionującym samoistność posiadania spoczywa ciężar wykazania (art. 6 k.c.), że posiadanie ma charakter samoistny, podczas gdy art. 339 k.c. przewiduje domniemanie samoistności posiadania, a z poczynionych ustaleń faktycznych nie wynikało, aby od chwili uzyskania władztwa faktycznego przez wnioskodawczynię było ono wykonywane za kogoś innego lub w zakresie innego prawa niż prawo własności (posiadanie zależne) oraz przez uznanie, że to na wnioskodawcy spoczywa ciężar wykazania (art. 6 k.c.), iż doszło do zmanifestowanej na zewnątrz zmiany władztwa na posiadanie samoistne;

3. art. 710 k.c. w zw. z art. 65 k.c. poprzez błędne zastosowanie, polegające na uznaniu przez Sąd II instancji, iż wnioskodawczynie korzystała z nieruchomości objętej wnioskiem o zasiedzenie na zasadach użyczenia w ramach stosunków

rodzinnych do czasu otrzymania przez męża wnioskodawczyni Z.P. domu od rodziców, podczas gdy zachowanie wnioskodawczyni nie wskazywało na spełnienie przesłanek warunkujących przyjęcie obowiązywania między stronami umowy użyczenia.”

Uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania miała być oczywista jej zasadność, którą skarżąca łączyła z zarzucanymi Sądowi II instancji uchybieniami przepisom prawa materialnego.

W odpowiedzi uczestnika D. O. na skargę kasacyjną został zawarty wniosek o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania ewentualnie o oddalenie skargi, a ponadto o przyznanie jego adwokatowi z urzędu nieopłaconych kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może zostać osiągnięty jedynie poprzez powołanie i właściwe uzasadnienie istnienia wymienionych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania następuje na podstawie oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym wymienionym w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sposób w jaki należy prawidłowo uzasadnić wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania był przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego.

Wnioskodawczyni nieskutecznie powołała się na przyczynę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a zatem na oczywistą zasadność skargi.

Uzasadnienie wniosku opartego na tej przyczynie przyjęcia skargi do rozpoznania wymaga przedstawienia argumentacji prawnej zmierzającej do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia powołanych w skardze przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego orzeczenia oraz podstaw kasacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z 5

października 2007 r., III CSK 216/07 nie publ. i z 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11, nie publ.); przekonanie o wystąpieniu tej przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu tak rozumianej „oczywistości” zasadności skargi. Uzasadnienie wniosku nie może sprowadzać się do powtórzenia, choćby w zmodyfikowanej formie, uzasadnienia podstaw kasacyjnych ani być sformułowane w sposób, który wymagałby oceny ich zasadności.

Uzasadnienie wniosku skarżącej nie odpowiada tym wymaganiom, gdyż sprowadza się do powtórzenia części zarzutów skargi oraz fragmentu ich uzasadnienia. W skardze brak argumentacji prawnej, która miałaby wskazywać, że zarzucone naruszenia prawa mają oczywisty charakter, a zaskarżone orzeczenie jest ewidentnie wadliwe. W istocie całość uzasadnienia stanowi jedynie polemikę ze stanowiskiem Sądu odwoławczego i krytykę przeprowadzonej przez niego oceny dowodów, która z uwagi na zakaz przewidziany w art. 398³ § 3 k.p.c. jest niedopuszczalna.

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że już wstępna analiza zarzutów kasacyjnych i zaskarżonego orzeczenia pozwala na stwierdzenie, że nie tylko nie można mówić o oczywistej zasadności skargi, ale należy uznać, iż orzeczenie to jest prawidłowe. Wobec związania Sądu Najwyższego poczynionymi przez Sąd odwoławczy ustaleniami faktycznymi (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), należało przyjąć, że objęcie w posiadanie nieruchomości, której dotyczył wniosek skarżącej, nastąpiło w ramach stosunków rodzinnych i miało mieć jedynie charakter czasowy, a zatem było posiadaniem zależnym. W tej zaś sytuacji, aby wniosek mógł zostać uwzględniony skarżąca musiała w pierwszej kolejności wykazać, że jej posiadanie z zależnego zmieniło się w posiadanie samoistne (art. 172 § 1 i 2 w zw. z art. 336 k.c.). Jeżeli dochodzi do przekształcenia posiadania zależnego w samoistne, posiadacz nie może już powołać się na domniemanie przewidziane w art. 339 k.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 5 września 2008 r. I CSK 54/08, nie publ. i z 16 października 2015 r. I CSK 885/14, nie publ.). Powołane przez skarżącą czynności odnoszące się do spornej nieruchomości bez wątpienia jednak nie wskazywały na samoistny charakter posiadania, zwłaszcza że większość z nich dokonywana była po uzyskaniu zgody rodziców skarżącej. Do wykazania zmiany charakteru posiadania zatem nie doszło. W konsekwencji brak było podstaw do

stwierdzenia, że skarżąca wraz z mężem nabyła przez zasiedzenie własność tej nieruchomości.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu wnioskodawczyni oraz uczestnikowi w postępowaniu kasacyjnym rozstrzygnięto stosownie do art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz.1184 ze zm.) oraz § 4 ust. 1 i 3, § 11 pkt 1, § 8 pkt 6 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 18 ze zm.).

[SOP]

[ms]